

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 w Szczecinie
mgr Marzanna Swarcewicz
mgr Agata Pielka

„ KUŹNIA SERC ”

Zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci z klas IV-VI. Budujemy świat uczuć i wartości.

Program autorski – scenariusze

Poniższy program jest kontynuacją pierwszej części adresowanej do dzieci z klas I-III , opublikowanej w serwisie Profesor w 2009 roku , w katalogu Pedagogika – konspekty, pt. „ Cykl zajęć wspierających rozwój emocjonalny dzieci”.

Termin:

Realizacja projektu w roku szkolnym 2009/2010.

Raz w tygodniu , 60 minut.

Miejsce:

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna Nr 1 w Szczecinie

Osoby prowadzące:

Pedagog, socjoterapeuta mgr Marzanna Swarcewicz

Pedagog mgr Agata Pielka

Uczestnicy:

2 grupy 9 osobowe uczniów z klas IV-VI szkół podstawowych.

Struktura zajęć :

Zajęcia miały zbliżoną do siebie formę. Składały się z czterech zasadniczych ogniw: powitanie, ćwiczenia wstępne, zajęcia właściwe, podsumowanie i pożegnanie (tak jak poprzednio).

Cele zajęć:

Nadrzędnym celem zajęć jest budowanie prawidłowego świata uczuć i wartości, wyrażanego w postawach wobec samych siebie i innych ludzi, bliższych i dalszych emocjonalnie, społecznie.

Cele szczegółowe to:

- tworzenie pozytywnych relacji między uczestnikami, opartych o życzliwość, zaufanie, szacunek,
- poznanie siebie, odkrycie swoich mocnych, ale też i słabych stron,
- rozpoznawanie uczuć u siebie i u innych, ćwiczenie umiejętności ich wyrażania w sposób społecznie akceptowany,
- stworzenie sytuacji sprzyjających poznawaniu i rozumieniu własnych potrzeb, ale też i potrzeb innych,
- kształtowanie prawidłowego obrazu siebie, wskazanie dróg rozwojowych,
- doświadczanie skutków zachowań, uczenie odpowiedzialności za siebie i innych,
- kształcenie umiejętności słuchania i mówienia o sobie,
- uczenie odnajdywania i nazywania właściwych , niematerialnych wartości w życiu,
- wskazanie dróg realizacji siebie w kontekście tych wartości

Planowane efekty to:

- nabycie umiejętności komunikowania się w grupie, czekania na swoją kolej i ćwiczenie powściągliwości, szanowania wypowiedzi innych, przez ich słuchanie;
- kształtowanie prawidłowej, adekwatnej samooceny,
- poznanie swoich mocnych i słabych stron, zastanowienie się nad możliwościami wykorzystania tego co dobre i zmiany tego co przysparza kłopotów zwłaszcza personalnych;
- skierowanie uwagi na najcenniejsze wartości takie jak życie, miłość, przyjaźń, bezinteresowność

Materiał można wykorzystać fragmentarycznie lub w całości, w pracy z dziećmi w poradniach, świetlicach szkolnych, środowiskowych, w domach dziecka, na lekcjach wychowawczych.

Rozkład zajęć:

SEMESTR I

I SPOTKANIE

Temat : Budujemy naszą społeczność.

Cele: * poznajemy nasze oczekiwania

* tworzymy zasady wspólnej pracy i zabawy

Przebieg zajęć:

- 1) Poznanie się : kłębek wełny – podajemy sobie wzajemnie wypowiadając swoje imię , powrót zwijanie kłębka + imię
- 2) Jakie macie oczekiwania wobec wspólnych spotkań ?, uczniowie określają się i w tej sprawie i zapisują swoje propozycje
- 3) Ustalamy wspólnie zasady współpracy : co wolno, a czego nie wolno nam robić. Zawieramy kontrakt dotyczący zachowania się uczestników na zajęciach.
- 4) Kontrakt zostaje podpisany : dzieci przyklejają etykiety ze swoimi imionami.
- 5) Kto i w czym jest do mnie podobny / zabawa w odnajdywanie w grupie osób o tym samym kolorze włosów, oczu, wzroście, wieku, liczbie rodzeństwa etc.
- 6) Zabawa w dziennikarza : pytamy o to co chcemy się dowiedzieć o naszym koledze
- 7) Iskierka przyjaźni

KONTRAKT ZAWARTY PRZEZ UCZESTNIKÓW GRUPY

NA ZAJĘCIACH BĘDZIEMY:

- BAWIĆ SIĘ
- GRAĆ
- PRZYJEMNIE ROZMAWIEĆ
- PRACOWAĆ I WSPÓŁPRACOWAĆ
- POZNAWAĆ
- NAWIĄZYWAĆ PRZYJAŹNIE
- POPRAWIAĆ ZACHOWANIE
- DYSKRETNI
- ŻYCZLIWI
- MÓWIĆ POJEDYNCZO I SŁUCHAC WYPOWIEDZI INNYCH

NIE BĘDZIEMY:

- SIĘ KŁÓCIĆ
- BIĆ INNYCH
- ROZMAWIAĆ NIE NA TEMAT
- WYZYWAĆ SIĘ WZAJEMNIE
- PRZESZKADZAĆ SOBIE
- OCENIAĆ WYPOWIEDZI KOLEGÓW
- ROZNOSIĆ INFORMACJI O NAS

II SPOTKANIE

Temat: Jacy jesteśmy ?

Cele : * poszukiwane cech określających najbardziej adekwatnie nas samych

- odnajdywanie podobieństw wśród uczestników

Przebieg zajęć:

- 1) Przypomnienie swoich imion, wspólna zabawa : Kto pamięta najwięcej imion ? Co miłego wydarzyło się w tym tygodniu?, czy macie jakieś plany na ten weekend? W jakim jesteście nastroju, w skali 1-10. jak się czujesz, jaki jest twoja gotowość do pracy. Rundka : każdy uczestnik wypowiada się
- 2) Przypomnienie o kontrakcie zawartym w grupie.
- 3) Dzisiaj porozmawiamy o tym jacy jesteśmy. Na arkuszu jest prostokąt – obrazujący osobę, podzielcie go na 2 części obrazujące, ile jest w Was dobrego, a ile złego Teraz zaznaczcie te dobre Wasze strony kolorami, i złe też.
- 4) Zabawa na rozruszanie się : Wszyscy , którzy lubią lody niech wstaną, lubią chodzić na spacer z przyjacielem...
- 5) Przed Wami lista przymiotników , która zawiera wiele grup cech. Wybierzemy sobie może 2 z nich . Zakreślcie te określenia, które pasują do Was. Praca indywidualna. Dzieci szukają wyrazów pasujących do nich samych (170 przymiotników zaczerpnięto z programu Akademii Nauki – Poznań)
- 6) A teraz pomyślcie , kto do kogo, i w czym jest podobny, z kim pasujecie najlepiej, a które cechy mogą się uzupełniać? Dzieci wyszukują u siebie podobnego koloru włosów, oczu, np. z cech rodzinnych – brata, siostrę
- 7) Zabawa „O kim myślę ?” Opis osoby – odgadnięcie . Wybieramy najpilniejszego słuchacza dzisiejszych zajęć.

W międzyczasie tworzymy naszą powitalną piosenkę. O to co powstało:

My jesteśmy zgrana grupa,

My się nigdy nie poddamy,

Dzisiaj ciepło się witamy

I do końca zajęć razem wytrzymamy

III SPOTKANIE

Temat: Przeżywamy swoje radości

Cele:

- * zaspokojenie potrzeby nawiązywania bliskich stosunków z rówieśnikami;
- * zaspokojenie potrzeby bezpieczeństwa i akceptacji.
- * uświadomienie dziecku emocji swoich i innych.

Przebieg zajęć :

1) „Rundka” - *Z jakiego powodu byłeś radosny w ostatnim tygodniu?*

2) Krzyżówka

Dzieci uzupełniają krzyżówkę z hasłem RADOŚĆ. Mogą to być sytuacje, przedmioty, zachowanie itp., które sprawia dzieciom największą radość

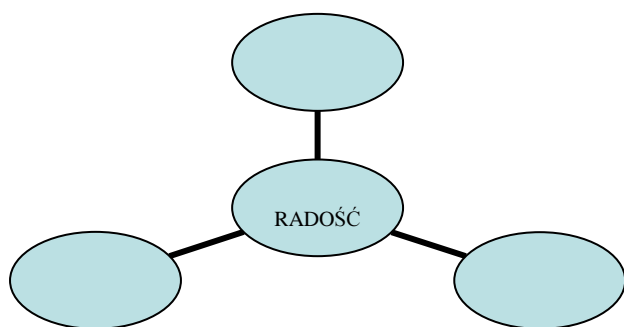
Rower
piłkA
Deser
słOdcze

UŚmiech

graĆ w karty

3) Uzupełnienie karty „RADOŚĆ”

Każde dziecko otrzymuje kartkę i uzupełnia w odpowiedzi na pytanie: *Co myślę, kiedy odczuwam radość?*

4) Zabawa – „*Szkoła śmiesznych kroków*”

Dzieci stoją w kręgu, pierwsze dziecko wymyśla jakieś śmieszne kroki, a pozostali je naśladowają. Zabawa trwa, tak długo, aż każdy zaproponuje swój pomysł.

5) Zajęcie plastyczne – „*Drzewko radości*”

Dzieci wycinają z kolorowego papieru kółka. Składają je na pół i wewnątrz wpisują radosne wydarzenia, sytuacje, osoby itp. Następnie przyklejają kółka do narysowanego schematu drzewka, tworząc w ten sposób drzewko radości, które zostaje w sali.

6) Alfabet radości

7) Zakończenie zajęć- dokończenie zdania: *Teraz jestem.....* (wesoła, smutna itp.) i „*Iskierka przyjaźni*”

IV SPOTKANIE

Temat : Jacy jesteśmy i jacy chcemy być , a jak spostrzegają nas inni?

Do drzewa **” Naszych Radości”** dodajemy dzisiaj nasze uzdolnienia talenty, mocne strony , czyli nasze zasoby.

- 1) Witamy się rytualnym wierszykiem....
- 2) Przypominamy imiona . Jaki nastrój dziś masz ? Pokaż „mową ciała” , jak się dzisiaj czujesz, a my odgadniemy.
- 3) Rundka przy stoliku, co dobrego wydarzyło się w tym tygodniu? Może ktoś chce podzielić się z nami jakimś przeżyciem ?
- 4) Dzisiaj popracujemy ponownie nad naszymi cechami, umiejętnościami, zasobami wewnętrznymi. Wybierzemy teraz grupę z listy przymiotników zatytułowaną „związane z ciałem i zdolnościami Pomyślimy nad tym jacy jesteśmy i spróbujemy zawrzeć je w jabłkach, śliwkach i gruszkach tak , by „zawisły na drzewie”.
- 5) Rozdanie katalogu przymiotników, wspólna praca nad zadaniem. Zapis najlepszych cech, których uczestnicy są pewni / baza / na kolorowych jabłkach i gruszkach z papieru.
- 6) Zabawa ; zawiązujemy sobie oczy chusteczkami, i odgadujemy siebie po głosie.
- 7) Poczęstunek owocowy
- 8) Dzielimy się na pary jabłek z gruszkami i zapisujemy wzajemnie na plecach jakieś dowolne wyrazy do odgadnięcia.
- 9) Pożegnanie - iskierka

V SPOTKANIE

Temat : Poczucie własnej wartości - adekwatna samoocena (1) .

Cele: - wdrażanie do samopoznania i samooceny,
- poznanie swoich mocnych stron,
-budowanie pozytywnego obrazu samego siebie.

Przebieg zajęć:

- 1) Rundka- dokończenie zdania –*Dziś czuję się jak....*
- 2) Zabawa –*Taki sam i inny* (np. podaj rękę wszystkim , którzy mają włosy tego samego koloru ,co ty). . A teraz ten kto jest jedynakiem poda rękę tym, którzy mają rodzeństwo
- 3) Ćwiczenie – *Pozytywnego myślenia o sobie.*
Prowadzący proponuje , by każdy napisał na kartce coś dobrego na swój temat. Powinny to być co najmniej trzy zdania zaczynające się od słowa *Jestem...*
Następnie każdy wrzuca swoją kartkę do pudełka. Potem następuje losowanie kartek i próba odpowiedzi na pytanie: *kto napisał te zdania?*
- 4) Rysunek- *Ja zwierzę* (jakim zwierzęciem chciałbyś zostać?).
Po narysowaniu każdy wrzuca swoją kartkę do pudełka.
- 5) Losowanie i próba odgadnięcia- *Czyj to rysunek ?*
 - 1 Jakie cechy ma to zwierzę ?
 - 2 Do kogo one pasują?
- 6) Omówienie prac przez poszczególnych uczestników zajęć.
 - 1 Ze względu na jakie cechy wybrałem to zwierzę?,
 - 2 Jakie ma ono mocne strony?

Wieloryb jest silny, pingwin opiekuńczy, lis chytry, przebiegły, osioł uparty mrówka pracowita, pszczoła podobnie, mucha natrętna, sowa mądra, kangur ciepły ,przyjacielski , lew groźny, lis sprytny , króliczek bojaźliwy, tchórzliwy małpka wesoła ,wąż zwinny, pies wierny kot miły ale też indywidualista papuga gaduła, koń zdrowy , ryba zdrowa , smok harmonijny

7) Zabawa –*Ludzie do ludzi.*

Uczestnicy dobierają się w pary. Osoba bez pary woła : *dłonie do dłoni !*(partnerzy stykają się dłońmi),*plecy do pleców!* (partnerzy opierają się o siebie plecami), *ludzie do ludzi !*- w tym momencie wszyscy zmieniają partnerów (można zaobserwować , kto z uczestników trzyma się miejsca) .

8) Ćwiczenie- *Ogłoszenie* .

Każdy z uczestników pisze krótkie ogłoszenie, w którym reklamuje siebie, jako dobrego przyjaciela .Zaczyna je od zdania:

Zaprzyjaźnij się ze mną, bo...

9) Losowanie ogłoszeń i próba odpowiedzi na pytanie:

- 1 Kto napisał to ogłoszenie?
- 2 Co pomogło Ci odgadnąć autora?
- 3 Które cechy podobały Ci się ?

10) Podsumowanie – rundka- *Co podobało mi się na dzisiejszych zajęciach?*

11) Pożegnanie- *Iskierka.*

VI SPOTKANIE

Temat : Przyjaciół, jaki powinien być ? . Nasze wyobrażenia , oczekiwania. Jakimi my, jesteśmy przyjaciółmi?

Cele: * poznanie cech osobowych warunkujących budowanie - podtrzymywanie przyjaźni

Przebieg zajęć:

- 1) Przywitanie - stały rytuał połączony z zabawą służącą nawiązaniu dobrego kontaktu, wprowadzeniu pogodnej atmosfery na zajęciach.
- 2) Poprzednio dużo rozmawialiśmy o nas samych, o naszych wewnętrznych i zewnętrznych cechach, przymiotach. Dzisiaj pomyślcie, jaki powinien być przyjaciel. Rozdanie listy określeń, praca indywidualna, zapis cech na karteczkach . Wielokrotnie powtarzająca się cecha będzie najważniejsza (piramida cech) Kartki łączymy sznurkiem w schody.
- 3) Zabawa ; „Zanim odpowiesz na pytanie , wykonaj..” Delikwent po wejściu do sali zadaje pytanie, uczestnicy odpowiadają, wykonują najpierw odpowiedni ruch – wszyscy taki sam. Np. drapanie po głowie
- 4) Antyprzyjaciel. Jakich cech, zachowań nie akceptujemy u innych osób? Co nas drażni ? A jakie nasze zachowania są nieprzyjemne i drażnią innych ? Co oni czują w naszym towarzystwie.
- 5) Tolerancja, co możemy tolerować w wyglądzie, w zachowaniu, w sposobie bycia, w myśleniu naszego przyjaciela?

Przyjaciel: godzien zaufania, prawdomówny, wierny, uczciwy, skromny, opiekuńczy, ma dla mnie czas, umie przeprosić, miły, punktualny, umie przegrywać, z poczuciem humoru, nie poddaje się, czujny, sprytny, aktywny.

Antyprzyjaciel: kłamca, oszust, obgaduje, nieuczciwy, nie mądry, nieczuły, nie miły, nie sympatyczny, nie dobry, bezmyślny, nie umie przegrywać.

- 6) Zakończenie – podsumowanie, iskierka.

VII SPOTKANIE

Temat: Wartości w życiu człowieka 1

Cele: * szukamy cennych ” rzeczy ,, w naszym życiu. Poznajemy hierarchię wartości

1) Powitanie

2) Rundka

-Nastrój w skali 1-10

-Dokończ zdanie: Najważniejsze w moim życiu są...

3) Pogadanka o wartościach w życiu każdego z nas

4) „Burza mózgów”- najważniejsze wartości w Twoim życiu (zapis wszystkich propozycji)

Rodzina, brat, życzliwość, serdeczność, wolność, samodzielność, przyjaźń, miłość, radość, szczęście, zadowolenie, wiedza i wyobraźnia, praca, odpowiedzialność, życie i zdrowie, bogactwo i pieniądze, bezpieczeństwo, wsparcie, mądrość, talenty i ich pozytywne wykorzystanie, uczciwość, współpraca, być pomocnym i czynnym

5) Praca indywidualna- wybierz i uszereguj w kolejności od 1 do 10 najważniejsze wartości w Twoim życiu

6) Praca grupowa- „Słońce wartości” (promienie ułożone z wartości powtarzających się)

7) Zabawa-Przekazywanie piłeczki (piłka jest: lekka, parząca, bardzo ciężka...)

8) Aforyzmy , czytamy, analizujemy. Np.: szlachetne zdrowie...

9) Rysunkowa prezentacja 3 najważniejszych wartości- gra skojarzeń (istota żywa, owoc, kolor, roślina, żywioł –jako symbole, zapisujemy lub rysujemy w tabelce)

10) Podsumowanie

11) Pożegnanie-iskierka

WIARA	SZCZĘŚCIE	WOLNOŚĆ
MIŁOŚĆ	SZACUNEK	ZDROWIE
ŻYCIE	BEZPIECZEŃSTWO	WŁADZA
KARIERA	BOGACTWO	SUKCES
PRACA	RODZINA	PRZYJAŹŃ
GODNOŚĆ	WIEDZA	SAMOREALIZACJA

Gra skojarzeń:

Wartość :	<i>życie</i>		
ISTOTA ŻYWA	ludzik		
ROŚLINA	róża		
OWOC	gruszka		
KOLOR	czerwony		
ŻYWIOŁ	ogień		

VIII SPOTKANIE

Temat : Poczucie własnej wartości-adekwatna samoocena

Poznaliśmy nasze mocne strony, teraz przyjrzymy się **słabym** (2).

Cele: * formowanie poczucia adekwatnej samooceny, pozytywnego wizerunku samego siebie ale jednocześnie umiejętności wglądu w siebie , krytycznej oceny , zauważania swoich wad, negatywnych postaw.

Przebieg zajęć:

1) Powitanie – piosenka

2) Kto z Was myślał o tym , co jest dla niego najważniejsze w tym minionym tygodniu? Może dokonał jakiegoś wyboru. Nawiązanie do poprzedniego tematu. Lub:

3) Podzielmy się naszymi przeżyciami. Rundka : co miłego, lub nie , przydarzyło Ci się w tym tygodniu?

4) Jaki masz dziś humor w kolorach : *********

czerwonym, pomarańczowym, złotym, żółtym, jasnoniebieskim, jasnoszarym, średnio szarym , ciemnoszarym , czarnym ? Uczestnicy na paseczkach z gwiazdkami zaznaczają swój nastrój

5) Rozmawialiśmy o naszych dobrych i słabych stronach. Dzisiaj spróbujemy opisać siebie, wymieniając zalety i wady, mocne i słabe strony , co mi się udało a co nie / osiągnięcia /oraz odczucia , które nam towarzyszą, gdy myślimy o sobie, gdy doświadczamy porażki . Jaka jest moja odpowiedzialność za to co mi się nie udało lub przydarzyło?.

Uczestnicy wymieniają po 3 elementy. Zapisują je na kartce złożonej na pół : jedna strona jest biała, druga szara. Uczucie, myśl towarzyszące odnotowują w chmurkach

6) Przerwywnik : rzeźbiarz - modelujemy uczucie w parach (jedna osoba poddaje się rzeźbiarzowi i pod jego dyktando prezentuje np. złość ciałem) - odgadnięcie

7) Omówienie wspólnie prac.

8) Zabawa plastyczna : Jak widzę siebie w symbolach : jako ciastko, drzewo, pogodę, zwierzę, uczucie. Dzieci rysują np. sernik, wierzbę, słońce i deszcz, smoka, serce albo wagę.

9) Omówienie, odszukanie wspólnych cech uczestników.

10) Przerwywnik : dyktando graficzne (ćwiczenie koncentracji na poleceniach)

11) Zakończenie- podsumowanie

12) Iskierka przyjaźni

**MOJE ZALETY
MOCNE STRONY**

- 1.....
- 2.....
- 3.....

**MOJE WADY
SŁABE STRONY**

- 1.....
- 2.....
- 3.....

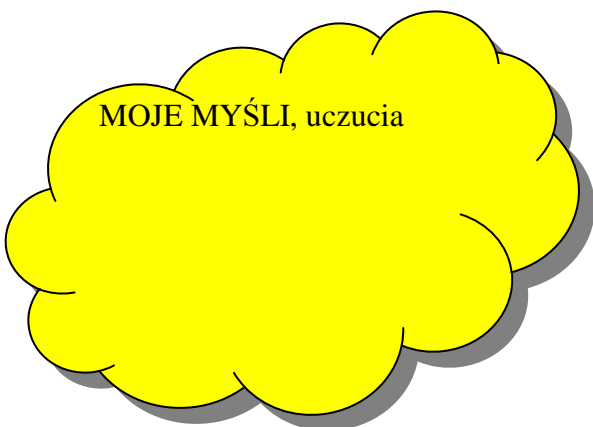

**CO MI SIĘ UDAŁO?
Z CZEGO JESTEM DUMNY?**

- 1.....
- 2.....
- 3.....

**CO MI SIĘ NIE UDAŁO?
CZEGO NIE OSIĄGNAŁEM?**

- 1.....
- 2.....
- 3.....

IX SPOTKANIE

Temat : Poczucie własnej wartości-adekwatna samoocena (3).

Poznajemy nasze słabe strony . Pracujemy nad sobą.

Przebieg zajęć :

1) Przywitanie się - dla odmiany , piosenka :

Wyglądam tak jak inni, z daleka taki sam
Dwie ręce i dwie nogi i jedną głowę mam
Wyszedłem na ulicę tam wielu ludzi szło
A każdy z nich był inny i różnic było sto i różnic było sto
Mały, chudy, duży, gruby,
Blondyn, szatyn ,brunet, rudy,
Śniady, blady, piegowaty, ostrzyżony lub kudłaty
Oczy czarne ,piwne ,szare,
Každy z nas ma oczu parę !
Więcej różnic nie wyliczę - bo nie liczą się różnice!

2) Rundka : Jak się dziś macie zaznaczamy nastroje na kolorowych kwiatkach.

3) Opowiadanie wprowadzające w temat:

„Trzej synowie” Bruno Ferrero

Trzy kobiety szły do studni, aby zaczerpnąć z niej wody. Na kamiennej ławce, w pobliżu fontanny, siedział starszy człowiek i przysłuchiwał się ich rozmowom.

Każda z kobiet wychwalała swojego syna.

„Mój syn”, mówiła pierwsza, „jest tak zwinny i bystry, że nikt nie jest w stanie mu dorównać”.

„Mój syn”, mówiła druga, „śpiewa jak słowik. Nie ma nikogo na świecie, kto mógłby poszczycić się tak pięknym głosem, jak on”.

„A ty, co powiesz o swoim synu?”, zapytały trzecią kobietę, która nic nie mówiła.

„Sama nie wiem, czy mogę powiedzieć coś niezwykłego o moim dziecku”, odpowiedziała tania. „Jest dobrym chłopcem, tak jak wielu innych. Nie robi jednak nic specjalnego...”.

Kiedy dzbany były już pełne, kobiety skierowały się w stronę domu. Podążył za nimi starzec.

Naczynia były ciężkie i ramiona kobiet uginały się od wysiłku.

W pewnym momencie zatrzymały się, aby móc trochę odpocząć.

Podbiegło wtedy do nich trzech chłopców. Pierwszy rozpoczął widowisko: oparł dłonie na ziemi i zaczął wywijać koziołki.

Kobiety przyglądały mu się z zachwytem: „Ach, jaki zręczny!”.

Drugi chłopiec zaraz zaintonował jakąś piosenkę. Głos miał tak piękny, jak słowik. Kobiety przysłuchiwały mu się ze wzruszeniem w oczach: „Ach, cóż to za anioł”.

Trzeci z chłopców podszedł w stronę matki, wziął dzban i zaczął go dźwigać.

Wtedy kobiety zwróciły się do starca: „Co powiesz o naszych synach?”.

„ O synach ?”, zawołał ze zdziwieniem starzec. „**Widziałem tylko jednego!**”.

4) Omówienie opowiadania, sprawdzenie stopnia zrozumienia treści :

- O kim rozmawiały kobiety przy studni?

- Za co chwaliła swojego syna pierwsza kobieta?

- Co mówiła o swoim synu druga kobieta?

- Co powiedziała o swoim synu trzecia kobieta?

- Kogo spotkały w drodze powrotnej? Jak zachowali synowie? –Ocena postępowania, wyrażenie sądu.

- Dlaczego starzec powiedział „ widziałem tylko jednego syna”?,

Z którego syna powinniśmy brać przykład i dlaczego?.

5) Przerwywnik : zabawa zapalczana

6) Praca indywidualna – Teraz pomyślcie o osobie i wypełnijcie kartę . Należy dokończyć zdania:

Czuję się ważny/na, gdy inni mówią o mnie:

1. jestem dobry, najlepszy, miły, mądry, lubią mnie, że coś mi wyszło, zdolny, opiekuńczy,

2.

3.

Najchętniej słucham, gdy ktoś mówi o mnie:

1. dobrze gram w piłkę, chwali mnie, jestem najlepszy, świetny, ładnie, jesteś dobry , szybki, pomocny, odpowiedzialny

2.

3.

Czuję się zraniony/na, gdy inni mówią o mnie:

1. przeklinają, złe rzeczy, okłamuje mnie, brzydko i źle, po nazwisku,

2.

3.

Najgorszą rzeczą dla mnie, jaką mógłbym/ mogłabym usłyszeć od innych , jest:

1. przekleństwa, że źle gram w piłkę, jestem najgorszy w klasie, jestem gorszy od innych, dostałem złą ocenę,

2.

3.

7) Rundka , omówienie prac. Konkluzja jesteśmy tacy sami, mamy te same potrzeby, uczucia, podobne rzeczy są dla nas mile i przykre.

8) Pomyślcie jak można nad sobą pracować, np. można starać się uczynić coś dobrego, wartościowego , ale dla innych, codziennie Proponuję hasło „*Miej życzliwość w swej naturze, bo życzliwi żyją dłużej*”. Spróbujcie w tym tygodniu , każdego dnia zrobić niewielki uczynek dla kogoś i zapisać go.

Uczestnicy podali, że aby się rozwijać , stawać lepszym należy ;

słuchać rodziców, pomagać innym, uczyć się panowania nad sobą , być miłym, uczyć się kultury, zwalczać złe zamiary, uczyć się na własnych błędach

Tydzień pomocy , życzliwości i bezinteresowności.

DZIEŃ TYGODNIA	Co zrobiliśmy dobrego dla mamy, taty, ...innej osoby?	Jak się teraz czujemy?
PONIEDZIAŁEK		
WTOREK		
ŚRODA		
CZWARTEK		
PIĄTEK		
SOBOTA		
NIEDZIELA		

8) Iskierka przyjaźni

X SPOTKANIE

Temat: *Poznajemy nasze problemy* – nasze cienie , one też są częścią nas samych .(4)

Cele: Umiejętność oceny samego siebie i innych.

Przebieg zajęć :

- 1) Witamy się i śpiewamy naszą nowo poznaną piosenkę
Piosenka mówi o podobieństwach i różnicach między ludźmi.
Pomyślcie i wypełnijcie naszą kartę pracy:

Czym różnią się ode mnie, a w czym są podobni?

Kolega lub koleżanka , których lubię.....	
podobieństwa	różnice
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
Kolega lub koleżanka , których nie lubie	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

2) Omówienie kart

3) Opowieść o „Cieniu” Bruno Ferrara i o wilku Kahlil Gidrany

CIENÍ

Wczesnym świtem pierwszego dnia nowego roku szkolnego, mały chłopiec w towarzystwie swojej mamy podążył w stronę szkoły.

Był całkowicie pochłonięty oglądaniem na drodze swojego długiego cienia w porannym świetle słońca. Ów cień pozwalał mu się czuć trzydziestometrowym olbrzymem. Nagle matka zatrzymała się.

Spojrzała synowi prosto w oczy i powiedziała:

mój, nie wpatruj się w swój cień o świcie, ale spójrz na niego w południe" !.

"Synu

Pewien wilk przyglądając się swojemu cieniowi, w świetle wznoszącego się słońca, powiedział: **«Dzisiaj na obiad zjem wielbłąda»**. Potem przez cały poranek krążył w jego poszukiwaniu. Kiedy w południe przyjrzał się znowu swemu odbiciu, powiedział: **«Mogę zjeść również mysz»**.

Sadź siebie jedynie w mocnym słońcu południa !

- Co myślicie o chłopcu, a co o wilku ?
 - Co zobaczył chłopiec o poranku, a co wilk ?
 - Czemu mama kazała chłopcu spojrzeć na siebie w południe? Co miała na myśli ?
 - Dlaczego wilk stwierdził, że może zjeść mysz?
 - Pomyślcie, jakie znaczenie może mieć słowo cień ? Jest to przenośnia, którą możemy różnie rozumieć? (nasza wielkość – wymyślona, nieprawdziwa i jednocześnie słabość)
- 4) Przerwywnik – zabawa zapalczana, zabawa kartami : losujemy karty z talii ,figura i cyfra naprowadzają nas na krótkie opowiadanie. Każdy uczestnik mówi jedno zdanie – powstaje historyjka
- 5) **Ja i mój cień** .Narysujcie swoje cienie, ale te, które są waszymi problemami, niedoskonałościami, czasami może obawami i lękami. Zapiszcie je „w cieniu„ Mój cień niesie worek z problemami – obrazek do pokazania
- 6) Przerwywnik – zabawa w fonetyczne wideo, ruchowa - mim
- 7) Jak można sobie poradzić ze swoim cieniem? Burza mózgów. Opowiadanie – na następny raz str 60 bruno i 54
- 8) Najważniejsze dla mnie dzisiaj było :.....
Najprzyjemniejsze dla mnie było.....
Najbardziej poruszyło mnie.....
- 9)) Iskierka przyjaźni

XI SPOTKANIE

Temat : Jacy jesteśmy – jak myślimy ?

Cele: * Poznajemy nasze postawy wobec innych i otaczającej nas rzeczywistości w domu, w szkole,

Przebieg zajęć:

- 1) Powianie – wierszyk i piosenka : *My jesteśmy zgrana grupa....., Wyglądam tak jak inni...*
- 2) Rundka – badanie nastroju w grupie (kwiatuszki)
- 3) Dzisiaj porozmawiamy o naszych myślach, ale żeby Was wprowadzić w temat przeczytam najpierw opowiadanie

„KRAINA DOBREJ MYŚLI”

Słońce tego ranka nie miało zamiaru wyjść zza chmur. Marianne nic to nie przeszkadzało, podobnie jak innym mieszkańcom Krainy Dobrej Myśli. Cieszyli się tym, co przynosił dzień. Odgłos deszczu wywoływał radość na twarzy dziewczynki. Wpatrywała się w krople spływające po szybie.

- Jaka wspaniała ulewa - pomyślała. - Wprawdzie miałyśmy z

Rozalką bawić się na łące, ale skoro są takie wspaniałe kałuże, możemy zmienić plany.

I w podskokach pobiegła do łąki.

Tego już było za wiele dla księcia Złomyśli, który z najczarniejszej chmury przyglądał się wszystkiemu. Choć padał deszcz, co w jego kraju byłoby powodem do złości, ta mała się tym wcale nie zmartwiła.

- Co za kraj - pomyślał Złomyśl. - Ciekawe, kto jest jego władcą?

- Czy ktoś mówi o mnie? - odezwał się Dobromyśl i podплыnął na błękitnej chmurce. - Witam cię, drogi gościu. Zdaje mi się, że nie podoba ci się mój świat?

- Twoi poddani są chyba niespełna rozumu. Cieszą się, jakby było z czego.

- Oni nie są moimi poddanymi - powiedział Dobromyśl

Ja nimi nie rządę. Mam tylko moc podsuwania im dobrych myśli. Od nich zależy, czy zechcą je przyjąć, czy nie.

- Chcesz powiedzieć, że nie istnieje tu smutek?

- Tego nie mogę powiedzieć – zadumał się książę

- Smutek jest czasem nieunikniony, ale moją rolą jest, by wierzyli, że zawsze mogą przyjąć lepsze dni. Chodź, sam zobaczysz.

-Eee... czy warto? – Złomyśli, jak zwykle ogarnęło tysiące wątpliwości.

- I tak wiem, że mi się nie spodoba.

Niezrażony Dobromyśl pociągnął go za rękę. Nawet nie wiedział, na jakie niebezpieczeństwo naraża swych przyjaciół.

Marianka właśnie kończyła się myć i zadowolona przeglądała się w lustrze.

- Mam chyba tysiąc piegów! - roześmiała się. - Są naprawdę zabawne. I lekko odstające uszy - stwierdziła z zadowoleniem.

Już chciała biec na śniadanie, gdy coś kazało jej zerknąć w lustro jeszcze raz. Złomyśli, który stał obok, również oglądał swoje odbicie. Jego myśli skakały ze złości.

- Ależ jestem brzydki - z niesmakiem patrzył na swoją twarz - mam długi podbródek.

Marianka nie widziała księcia, lecz jedna z jego myśli niespostrzeżenie wkradła się w jej umysł.

- Jesteś brzydka szepnęła dziewczynce.

- Wcale nie - powiedziała głośno i rozejrzała się wokół. - Przecież tu nikogo nie ma - pomyślała. Ale myśl nie dawała za wygraną.

- Przypatrz się dokładnie!

- Może rzeczywiście - zasmuciła się Marianka i niechętnie poszła na śniadanie.

-Dzień dobry córeczko – przywitała ją mama, podając kubek mleka, nie usłyszała odpowiedzi.

Spojrzała na Mariankę.

- Czy jestem brzydka? - spytała Marianka.

- Skąd ci to przyszło do głowy? Wiesz przecież, że nie ma brzydkich ludzi, tak jak nie ma brzydkich kwiatów czy zwierząt.

Ale Marianki to nie przekonało. - Mama mówi tak, bo jest mamą, ale naprawdę myśli inaczej – pomyślała.

- I pewnie cię nie kocha - dorzucił książkę Złomyślina.
- Ty wcale mnie nie kochasz! - krzyknęła dziewczynka i ze łzami w oczach wybiegła z kuchni.
Mama przestraszyła się nie na żarty. Przestraszył się także Dobromyśl. W jego świecie nie było dotąd takich problemów. Po chwili domyślił się, że to sprawa gościa.

- Dość tego, mój panie! Opuść mój kraj. Ale Złomyślina ani myślał się wynosić.
- Zostanę i popatrzę, jak twój kraj zmienia się w Krainę Złośników! - śmiał się szyderczo.

Marianka zmierzała w kierunku domu Rozalki. Czuła się nieszczęśliwa. Jedna zła myśl pociągała za sobą następną. Jestem brzydka, mama mnie nie kocha. Rozalka też pewnie mnie nie lubi.
W pewnym momencie dostrzegła koleżankę. Rozalka biegła w jej stronę, chcąc się przywitać. Nagle potknęła się i upadła.

- Dobrze ci tak! - krzyknęła Marianka. - Skoro mnie nie lubisz radź sobie sama.
Odwróciła się i poszła w drugą stronę.

Złomyślina zacierał z radości ręce. Był tu zaledwie godzinę. _ udało mu się skłócić ze sobą dwie najlepsze przyjaciółki.

- Widzisz, nie lubi cię - szeptał pochylony nad Rozalką.

- Coś z tobą jest nie tak, skoro nawet Marianka nie chce ci pomóc.

- Nie wierz mu. Jesteś wspaniałą dziewczynką! - krzyknął Dobromyśl.

- Akurat! - Złomyślina nie miał zamiaru ustąpić. - Zasłużyłaś na to. Pamiętasz jak w zeszłym tygodniu powiedziałaś Marianne, że jest głuptasem?

- Ale ja tylko tak żartowałam. I ona o tym wiedziała.

- Obraziła się - stwierdził Złomyślina.

- Ona się nie obraża się - pomyślała Rozalka, ale nie była już tego taka pewna - Źle się zachowałam. Teraz widzę, że nie jestem warta, by mnie lubić. Pójdę do domu i nie odezwę się do nikogo.

- Cha, cha - zaśmiał się Złomyślina. - Pójdzie do domu, pokłóci się z mamą. Mama będzie smutna, powie coś przykrego tacie. Tata pokłóci się w pracy, bo poczuje się nieszczęśliwy. W pracy jest wielu ludzi - każdy wróci zdenerwowany. I tak dalej - rozmarzył się Złomyślina. - Moje myśli zaczną panować nad nimi. A swoją drogą, jak można być tak głupim, by w nie wierzyć?

Świat zmienił się nie do poznania. Ludzie stali się smutni, źli, zazdrośni i przestali być szczęśliwi. „0 znowu pada” - narzekali. "Kiedyś było lepiej", „Na pewno się nie uda", "Nikt mnie nie lubi" - mówili coraz częściej. zapomnieli, że sami wybrali te myśli. Choć mieli tysiące powodów do radości, zawsze znajdowali coś, czym mogliby się martwić. I tak radosny do tej pory świat, zaczął przypominać ten, w którym my żyjemy. A może to świat, tylko zapomnieliśmy o tym.

Jeśli więc spotkasz Mariankę, bądź dla niej miły. Jeżeli zrobi ci jakąś przykrość, pomyśl, że pewnie dlatego, że w środku jest nieszczęśliwa. Powiedz, że ją lubisz. Jeśli nie uwierzy z początku, powtarzaj to wiele razy. W końcu czar Złomyślina prysnie i dowie się, jaką jest miłą i dobrą dziewczynką.

Iwona Sliwonik, Charaktery lipiec 2000

4) Jakie wrażenia macie po wysłuchaniu opowiadania? Rundka.

5) Czy są tu jakieś fragmenty, które zauważacie w swoim życiu?, Mogły i wam przydarzyć się podobne sytuacje, prawda? Rundka.

6) Uporządkowanie treści - Plan wydarzeń, *ponumeruj zdania*:

Sprzeczką Marianki z mamą.

Rozmowa Dobromyślina ze Złomyślinem na temat obyczajów panujących się w Krainie Dobrej Myśli.

Złe myśli podsuwane Rozalce przez Złomyślina.

Deszczowy poranek w domu Marianki.

Skutki przybycia Złomyślina do Krainie Dobrej Myśli.

Spotkanie Marianki z Rozalką.

Pierwsza zła myśl, którą podsunął Złomyślina, Marianne.

Rady, jak zdjąć z Krainy czar Złomyślina.

7) Przerwywnik zabawa ruchowa

8) Karta pracy :

Cechy charakteru :

DOBROMYŚLINA

ZŁOMYŚLINA

.....
.....
.....
.....

- 9) Przerwywnik – zabawa zapalczana.
10) Optymista – pesymista , *pomyślcie*, kto to jest ?
11) *Zaznacz* poziom własnego optymizmu i pesymizmu na tych jasnometrach i ciemnometrach (paski z żółtego i czarnego papieru ze skalą od 1-10, kredki czerwone i białe).
12) Jestem *Złotomyślinem* ,gdy myślę i mówię innym.....
Jestem *Dobromyślinem*.....- rundka
13) Pomiar nastroju – kolorowe kwiatki ponownie.
14) Pożegnanie – iskierka przyjaźni.

Motto zajęć:

MYŚLI

– **SŁOWA – CZYNY – NAWYKI = LOS CZŁOWIEKA**

XII SPOTKANIE

Temat: Pomogę dziewczynce z zapałkami

Cele:

- * wyrabianie prawidłowych postaw społecznych, emocjonalnych,
- * stosunek do osób potrzebujących

Przebieg zajęć

1. Powitanie
2. Zabawa integracyjna -"Wszyscy , którzy - witam was"
3. Czytanie bajki H. Andersena „Dziewczynka z zapałkami”
4. Rozmowa na temat treści –ocena postępowania przechodniów
5. „Burza mózgów”
 - W jaki sposób można pomóc dziewczynce z zapałkami?
 - W jaki sposób można pomóc współczesnej dziewczynce z zapałkami?
 - Które pomysłów możemy zrealizować sami?
6. Wspólne układanie 2 wersji bajki (ludzie zatrzymują się przed dziewczynką kupują zapałki , ktoś daje jej prezent gwiazdkowy a wujek przypomina sobie o biednych krewnych i zaprasza ich i na kolacje świąteczną).
7. Rozmowa na temat dwóch wersji bajki, ocena postępowania , wskazanie negatywnych i pozytywnych postaw społecznych
8. Układanki zapalczane- wg wzoru
9. Kolorowanie obrazka do bajki „Dziewczynka z zapałkami”
- 10.Podsumowanie
11. Pożegnanie– iskierka

DZIEWCZYNKA Z ZAPAŁKAMI

Było bardzo zimno; śnieg padał i zaczynało się już ściemniać; był ostatni dzień w roku, wigilia Nowego Roku. W tym chłódzie i w tej ciemności szła ulicami biedna dziewczynka z gołą głową i boso; miała wprawdzie trzewiki na nogach, kiedy wychodziła z domu, ale co to znaczyło! To były bardzo duże trzewiki, nawet jej matka ostatnio je

wkładała, tak były duże, i mała zgubiła je zaraz, przebiegając ulicę, którą pędem przejeżdżały dwa wozy; jednego trzewika nie mogła wcale znaleźć, a z drugim uciekł jakiś urwis; wołał, że przyda mu się on na kołyskę, kiedy już będzie miał dziecko.

Szła więc dziewczynka boso, stąpała nóżkami, które poczerwieniały i zsiniały z zimna; w starym fartuchu niosła zawiniętą całą masę zapalek, a jedną wiązkę trzymała w ręku; przez cały dzień nie sprzedała ani jednej; nikt jej nie dał przez cały dzień ani grosika; szła taka głodna i zmarznięta i wyglądała taka smutna, biedactwo! Płatki śniegu padały jej na długie, jasne włosy, które tak pięknie zwijały się na karku, ale ona nie myślała wcale o tej ozdobie. Ze wszystkich okien naokoło połyskiwały światła i tak miło pachniało na ulicy pieczonymi gęsiami.

"To przecież jest wigilia Nowego Roku" - pomyślała dziewczynka. W kącie między dwoma domami, z których jeden bardziej wysuwał się na ulicę, usiadła i skurczyła się cała; małe nożyny podciągnęła pod siebie, ale marzła coraz bardziej, a w domu nie mogła się pokazać, bo przecież nie sprzedała ani jednej zapalniczki, nie dostała ani grosza, ojciec by ją zabił, a w domu było tak samo zimno, mieszkali na strychu pod samym dachem i wiatr hulał po izbie, chociaż największe szpary w dachu zatkane były słomą i gałganami. Jej małe ręce prawie całkiem zamarzły z tego chłodu. Ach, jedna mała zapalniczka, jakby to dobrze było! Żeby tak wyciągnąć jedną zapalniczkę z wiązki, potrzebować ją o ścianę i tylko ogrzać paluszkę! Wyciągnęła jedną i "trzask", jak się iskrzy, jak płonie! mały ciepły, jasny płomyk, niby mała świeczka otoczona dłońmi! Dziwna to była świeca; dziewczynce zdawało się, że siedzi przed wielkim, żelaznym piecem o mosiężnych drzwiczkach i ozdobach; ogień palił się w nim tak łaskawie i grzał tak przyjemnie; ach, jakież to było rozkoszne!

Dziewczynka wyciągnęła przed siebie nóżki, aby je rozgrzać - a tu płomień zgasł. Piec znikł - a ona siedziała z niedopałkiem siarnika w dłoni.

Zapaliła nowy, palił się i błyszczał, a gdzie cień padł na ścianę, stała się ona przejrzysta jak muślin; ujrzała wewnątrz pokoju, gdzie stał stół przykryty białym, błyszczącym obrusem, nakryty piękną porcelaną, a na półmisku smacznie dymiła pieczona gęś, nadziana śliwkami i jabłkami; a co jeszcze było wspanialsze, gęś zeskoczyła z półmiska i zaczęła się czołgać po podłodze, z widelcem i nożem wbitym w grzbiet; doczołgała się aż do biednej dziewczynki; aż tu nagle zgasła zapalniczka i widać tylko było nieprzejrzystą, zimną ścianę.

Zapaliła nowy siarnik. I oto siedziała pod najpiękniejszą choinką; była ona jeszcze wspanialsza i piękniej ubrana niż choinka u bogatego kupca, którą ujrzała przez szklane drzwi podczas ostatnich świąt; tysiące świeczek płonęło na zielonych gałęziach, a kolorowe obrazki, takie, jakie zdobiły okna sklepów, spoglądały ku niej. Dziewczynka wyciągnęła do nich obie rączki - ale tu zgasła zapalniczka; mnóstwo światełek choinki wznosiło się ku górze, coraz wyżej i wyżej, i oto ujrzała ona, że były to tylko jasne gwiazdy, a jedna z nich spadła właśnie i zakreśliła na niebie długą, błyszczącą ślad.

- Ktoś umarł! - powiedziała malutka, gdyż jej stara babka, która jedyna okazywała jej serce, ale już umarła, powiadała zawsze, że kiedy gwiazdka spada, dusza ludzka wstępuje do Boga.

Dziewczynka znowu potarła siarnikiem o ścianę, zajaśniało dookoła i w tym blasku stanęła przed nią stara babunia, taka łagodna, taka jasna, taka błyszcząca i taka kochana.

- Babuniu! - zawołała dziewczynka - o, zabierz mnie z sobą! Kiedy zapalniczka zgaśnie, znikniesz jak ciepły piec, jak gąska pieczona i jak wspaniała olbrzymia choinka! - i szybko potarła wszystkie zapalniczki, jakie zostały w wiązce, chciała jak najdłużej zatrzymać przy sobie babkę, i zapalniczki zabłyśły takim blaskiem, iż stało się jaśniej niż za dnia. Babunia nigdy przedtem nie była taka piękna i taka wielka; chwyciła dziewczynkę w ramiona i poleciały w blasku i w radości wysoko, wysoko; a tam już nie było ani chłodu, ani głodu, ani strachu - bowiem były u Boga.

A kiedy nastał zimny ranek, w kąciку przy domu siedziała dziewczynka z czerwonymi policzkami, z uśmiechem na twarzy - nieżywa:

zamarzła na śmierć ostatniego wieczora minionego roku. Ranek noworoczny oświetlił małego trupka trzymającego w ręku zapałki, z których garść była spalona. Chciała się ogrzać, powiadano; ale nikt nie miał pojęcia o tym, jak piękne rzeczy widziała dziewczynka i w jakim blasku wstąpiła ona razem ze starą babką w szczęśliwość Nowego Roku.

H.CH. ANDERSEN

WESOŁE ŚWIĘTA DZIEWCZYNKI Z ZAPAŁKAMI.

Pewnego zimowego dnia mała dziewczynka wyszła na ulicę. Próbowwała sprzedać zapałki. Ludzie oglądali się za nią i kupowali zapałki.

Starsza pani zatrzymała się i poczęstowała dziewczynkę ciastkami i ciepłą herbatą. Dziewczynka podziękowała.

Nagle dziewczynce zrobiło się bardzo zimno i zapaliła zapałkę by się ogrzać. Zobaczył to bogaty pan i zaprosił dziewczynkę by się ogrzała w jego restauracji. Dziewczynka skorzystała z zaproszenia. Gdy się ogrzała to wróciła do sprzedawania zapałek.

Zatrzymała się przed wystawą z zabawkami. Zobaczył to przechodzień i zapytał, która zabawka podoba się jej najbardziej. Dziewczynka odpowiedziała, że najbardziej podoba się jej domek dla lalek. Pan powiedział, że chętnie kupi domek ,bo nie ma komu zrobić prezentu.

Šzczęśliwa dziewczynka wróciła do domu i dała rodzicom zarobione pieniądze. Tata kupił gęś oraz choinkę. Mama upiekła gęś a dziewczynka ubrała świąteczne drzewko. Wszyscy razem usiedli do stołu i zaczęli jeść pyszną gęś. Przy stole było jedno wolne miejsce dla ukochanej babci. To były najszczęśliwsze święta dla dziewczynki.

Autorzy nowej wersji bajki:

Artur, Patryk i pani Marzena

XIII SPOTKANIE

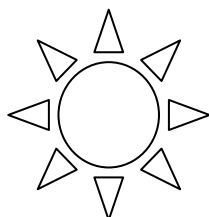
Temat: Zegnamy się

Cele:

- *podsumowanie zdobytych informacji i umiejętności;
- *ćwiczenie umiejętności udzielania i odbierania pozytywnych informacji zwrotnych.
- *zakończenie zajęć w pozytywnej atmosferze.

Przebieg zajęć:

1. Powitanie-wierszyk grupowy.
2. Rundka-Jakie uczucia towarzyszą ci w czasie tego ostatniego spotkania?
3. Gra kończąca
Wszyscy siadają w kręgu. Jedna osoba trzyma w ręku kłębek wełny, rozgląda się, mówi: Dziękuję za wspólną zabawę i ewentualnie krótkie podsumowanie. Rzuci kłębek do kogoś, ale trzyma w ręku koniec sznurka. Osoba, która złapała kłębek, powtarza czynność i rzuca do następnej itd. Na końcu ktoś przecina wszystkie nitki kręgu – to symbolizuje koniec grupy.
4. Zabawa-pamiątkowa dłoni.
Każdy odrysowuje swoją dłoń, a potem kolejno wszyscy wpisują coś miłego, sympatycznego lub stawiają wesoły znaczek (uśmiech, słońce itp.).
5. Zabawa – „Pożegnalny kwiat”
Każde dziecko na jednym płatkach kwiatka wypisuje swoje imię. Potem kolejno wszyscy wpisują coś miłego na pożegnanie dla każdego uczestnika. Następnie przyklejamy płatki do pożegnalnego kwiatka.

6. Zabawa – „Życzenie do spełnienia”
Wspólnie ustalamy listę zabaw z naszych zajęć. Każde dziecko wrzuca do koszyka kartkę z nazwą najfajniejszej zabawy. Powtarzamy trzy zabawy najczęściej wybrane przez dzieci.
7. Gra kończąca- kłębek wełny.
Dzieci podają sobie kłębek wełny, gdy wszyscy mają w ręku kawałek włóczki prowadzący przecina nożyczkami wełnę w ten sposób symbolicznie kończąc zajęcia.
8. Zabawa kończąca- „Zamknięte kręgi”.
Dla oceny zajęć i zamknięcia, podsumowania ich można zadawać pytania, które prowadzący zadaje obchodząc cały krąg:
 - co dostałem od grupy?
 - o czym będę myśleć wracając do domu i co chciałbym zrobić lub powiedzieć?
 - bardzo podobało mi się zajęcia, kiedy...
 - moim nowym przyjacielem w tej grupie jest...
9. Pożegnalny gest
Dzieci chodzą po sali i żegnają się z każdym z uczestników zajęć w wybrany przez siebie sposób (gest, uśmiech, pożegnalne słowo)
10. Rozmowa w kręgu – podsumowanie nabytych umiejętności

